

Fenntarthatósági témahét 2021. április 19-23.

Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola ökoszemlélet alakító programjához

„Egy keltőóra átketyeg a csöndből, sántítva baktat, nyomban felcsörömpöl, és az alvóra szól a harsány riasztó:
„ébredj a valóra”.”
Kosztolányi Dezső

A témahét célja:

A Kék Bolygó vagy a Zöld Föld jelen környezeti problémájának felismertetése a diákokkal interaktív tevékenység közben és problémamegoldó gondolkodás fejlesztésével megoldást keresni a fenntarthatóságra.

A témahét programjához segítségre szolgál néhány video, óravázlat, prezentáció:
www.fenntarthatosagi.temahet.hu

A honlapon találunk regisztrációs felületeket a tanulói tevékenykedésre:
GyűjtsVelem, PontVelem, JátsszVelem, BankVelem, SegítsVelem, Pontbolt

Versenyfelhívás:

GyűjtsVelem! elemgyűjtés, telefon és e-kütyü gyűjtés – kupon ellenében (ajándék és díjazás)

2021. április 1-május 31-ig országos gyűjtést hirdetnek az elemgyűjtésre:
1kg elem vagy 1 telefon = 1 kupon www.pontvelem.hu iskolai átvétel: Katika néni
Minél több kg vagy használt telefon kerül begyűjtésre, az iskola is nyerhet!

Kedves Kollégák! Kedves Diákok! Kedves Diákönkormányzati képviselők!

A 2020/2021-es tanév kiemelt témái az erdő mint ökoszisztéma, a zöld gazdaság és a fenntartható közösségek.

Az osztályokkal a témahét tanóráin elemezzétek a témahét központi témáját és fogalmazzatok meg fenntartható gondolatokat.

Az osztályokból önkéntes diákok vagy tanuló párok alkotó munkáit várjuk.

A téma átbeszélése után oldjatok meg az alább felsorolt témakörök közül **egy választott** feladatot!

A feladat feldolgozható projektben, képzeletbeli interjú formában, képgyűjtményben, gondolattérkép formában, szabadkézi rajzzal vagy digitális figyelemfelhívó plakáttal.

A feladat megoldása alsós osztályoknak rajzlapon, felsős osztályoknak prezentáció vagy word dokumentáció formátumban.

A számomra elküldött diákmunkákat az iskola honlapján www.thokoly.hu közzétesszük egy lapozható könyv formában.

A beküldési cím: doronebk@thokoly.hu Határidő: április 26.

Álljon itt egy környezetvédelmi gondolatébresztő magyarázat. Mitől fejlődés, és mitől fenntartható?

Az emberek szükségleteinek, igényeinek kielégítése érdekében fejlesztik az ipari, mezőgazdasági termelést, a településeket, szolgáltatásokat. Ezekhez a fejlesztésekhez területekre van szükség. A települések, az ipari létesítmények is olyan helyen épülnek, a mezőgazdasági termelés is olyan helyen zajlik, ami valamikor természeti terület volt. pl. A lerakott hulladéknak és a szennyvíztisztítónak is van helyigénye.

Egészségünk, életminőségünk miatt is fontos, hogy ezek a fejlesztések úgy valósuljanak meg, hogy a természet, az ökológiai rendszerek képesek legyenek számunkra biztosítani, gazdasági szóval szolgáltatni alapvető életfeltételeinket.

Például azért, hogy maradjon elég kavics a folyóban a víz szűréséhez, ne mélyítsük annyira a medret, hogy a part menti területek vízellátása veszélybe kerüljön.

A megmaradt ártereket sem jó ötlet beépíteni. Vajon miért?

Mert ahogy a neve is mutatja, ezeket a területeket időszakonként ellepi az árvíz, és az épületek megóvása sokba kerülhet, másrészt, hogy árvíz idején legyen helye a víznek szétterülni, ne szaladjon le gyorsan. Ilyenkor a terület élővilága teljesen megújul, sok hal kimegy az ártérre táplálkozni, szaporodni, a növények életre kapnak, értékes vízimadaraink is friss táplálékhoz jutnak, a környék vízellátása javul, ami a gazdálkodásnak is jó, és így tovább.

Emlékszel még, hogy mit tanultál történelemből a folyó menti kultúrákról?

Egy szó, mint száz, a fejlesztéseket körültekintően, azaz fenntartható módon kell megtervezni és kivitelezni. Ezt a fenntartható kifejezést többféleképpen megfogalmazták már.

Magyarország környezetvédelmi törvénye szerint (1995. évi LIII. törvény a környezetvédelemről):

- a fenntartható fejlődés a társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek rendszere, amely
- a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékek számára,
- a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja;
- ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését.

Azt is figyelembe kell venni, hogy a környezetünk, a világ folyamatosan változik.

Az ismereteinket újra és újra frissíteni, bővíteni kell, hogy követni tudjuk ezeket a változásokat, és jó válaszokat tudjunk keresni a kihívásokra.

A tudás soha nem lezár, soha nem mondhatjuk azt, hogy már mindent tudunk.

Környezetvédelmi vitaindító: [forrás: fenntarthatóságitemehet.hu](http://forras.fenntarthatosagitemehet.hu)

Egy település közössége észrevette a patak romlását, és összefogással visszaállították az eredeti állapotot. Bokrokkal, fákkal, kanyargó mederrel, melyet birtokba vettek az élőlények, és a helyiek is szívesen sétálnak a környékén. A beépítések miatt fogyatkozó hegyoldal megmaradt darabját védetté nyilvánították, és kijelölt ösvényeken haladva lehet kirándulni, és élvezni a természetet, megfigyelni a növényeket, állatokat, megvizsgálni a köveket.

No de ahhoz, hogy tudjuk, mit kell tenni, vagy éppen mit nem szabad tenni, min kell változtatni; látnunk kell az összefüggéseket a környezetünk állapota, az életvitelünk, fogyasztási szokásaink, napi és hosszabb távú döntéseink között.

Feladat: Figyelemfelkeltő plakátok vagy prezentációk készítése, arról, hogyan teheti az ember szebbé, tisztábbá és egészségesebbé a Földet.

A ZÖLD FÖLD c. tankönyvből tanulói feladat ajánlása 7-8. évfolyamosoknak.

TÖPRENGJ, AKCIÓZZ!

- Vajon mi lehet az oka, hogy a tömegtermeléssel megváltozott a viszonyunk a használati tárgyainkhoz?
- Miért van az, hogy ha bármit veszünk, ritkán gondolunk arra, hogy alakult a tárgy élete az ötlettől a kivitelezésig, hogy került az áruházig polcraira?
- Ennek egyik oka abban rejlik, hogy sok és sokféle áru áll rendelkezésünkre, mindenhez könnyen hozzájutunk. Ezért hajlamosak vagyunk arra, hogy ne tekintsük őket értékesnek.
- A másik ok, hogy megszűnt a személyes alkotói viszonyunk a tárgyakkal. Mennyire másképp becsüljük meg azt a rajzot, játékot, ruhát, amit magunk tervezünk, készítünk! Vigyázunk rá, nem könnyen válunk meg tőle. Persze, hiszen saját élményünk, hogy mennyi munka, ötlet, erőfeszítés árán jött létre.
- Gondolj a megvásárolt áruira úgy, mintha részed lett volna a megalkotásában!
- Készíts magad is ruhaneműt, használati tárgyat, újíts fel egy régit, javítsd meg, amit még lehet!

AKCIÓZZ! TEDD MEG MAGADÉRT!

Mit tehetünk?

Vásárolj kevesebb műanyagból készült holmit!

Használj, hordj magadnál tartós eszközöket: kulacsot, bevásárlótáskát, evőeszközöket.

Csatlakozz a Műanyagmentes július kampányhoz!

Folytasd a korlátozott műanyag-felhasználást utána is!

Minden esetben szelektíven gyűjtsd a hulladékot, és ha teheted, próbálj aktívan is tenni a már természetbe került hulladék összegyűjtésével, csatlakozz szemétszedési akciókhoz is!

Gyűjtsd a használt elemet és hozd be az iskolába, kapsz érte ajándékot érő kuponokat!

Tudtad? Döbbenetes adatok

Egy független laboratórium 2017 óta végez Magyarországon méréseket: a Tiszán Dombrádnál a 300 mikrométernél (μm) nagyobb műanyagok darabszáma 4,9 volt egy köbméter vízben.

A Tisza-tóból származó mintában 23,1, míg a Tisza-tavat tápláló Eger-patakból és a Tisza tiszafüredi szakaszából 9,5-9,9 100 μm -nél nagyobb részecske jelent meg egy köbméter vízben. A kimutatott műanyagok jellemzően a széles körben használt polietilén, polipropilén és polisztirol anyagból álltak.

GONDOLKODJ! VÁLASZOLJ KREATÍVAN VAGY RAJZOSAN!

Feldolgozható kérdések:

- + Ipari üzemek hogyan szennyezik a levegőt, vizet, talajt?
- + Hulladék a tengerekben, folyókban, tavakban.
- + Űrszemét – miből van az űrszemét, hogyan távolítható el?
- + Veszélyes hulladék: mérgező? fertőző? sugárzó?
- + Környezeti veszélyek az állatokra. Mivel árt az ember az állatoknak?!
- + Egészségtelen élelmiszeripari táplálkozás – betegség kapcsolat.
- + Erdőturizmus és környezetvédelem. Mit ne tegyen az ember az erdőben?
- + Zöld Föld. Lehet-e újra hulladékmentes a Föld?
- + Megújuló energiatermelés. Környezetvédő-e a világon a zöldenergia termelés?

ALKOSS, AKCIÓZZ, DERÍTSD KI! Javaslat a tanórai beszélgetéshez és önálló alkotó munkához

Kezdeményezz vitát azokról a kérdésekről, amelyekről eltérő a véleményetek!

1. Készíts a természetvédelemmel kapcsolatban tájékoztató poszttereket, és helyezd ki az iskola különböző pontjain!
2. Gyűjtsd össze, kik, milyen szempontok szerint, milyen igényekkel „szólnak bele” egy erdő életébe! Például: vadászok – vadgazdálkodás, túrázók – turistajelek karbantartása stb.
3. Mondj példákat arra, hogy konkrétan milyen ökoszisztéma-szolgáltatásokat tud nyújtani az erdő/ egy mező/egy vizes élőhely!
4. Gondold végig, mi minden terhet jelenthet a környezetre egy természetes élőhellyel rendelkező településen megjelenő turistaáradat!
5. Nézz utána azoknak a biokémiai körfolyamatoknak, amelyek a természet önfenntartását biztosítják! Indokold meg, miért nem termelődik hulladék a természetben!
6. Mit tanácsolnál azoknak a turistáknak, akik természetes élőhelyeket vesznek célpontba? Írd össze a tanácsaid, illusztráld és osztálykirándulás előtt beszéljétek át, készítsétek el az osztály közös „kirándulós szabálykönyvét”.
7. Nézz utána, és oszd meg az általad használt közösségi oldalakon, hogy milyen lehetőségek vannak Magyarországon, illetve a településed környékén a természetes élőhelyeken található illegális hulladéklerakók felszámolására!
8. Társaiddal tervezz és szervezz meg egy biológiai sokféleséget segítő programot (például faültetés a településen, iskolakert-gondozás, madáretetés, darázsgarázs építése)!
9. Nézz utána, hogy egy városi környezetben milyen lehetőségek vannak a természet védelmére! Társaiddal készítsétek róla gondolattérképet vagy posztert!

A Fenntarthatósági témahét feladatainak rajzos megoldását várom az asztalomra, ezekből a munkákból kiállítás lesz az aulában. A felsős diákok munkáját levélben várom a határidőig.

Tartalmas közösségi munkát kívánok!

Hajdúszoboszló, 2021. április 15.

Dóróné Balázs Katalin